

CHAPTER-I

शब्द परिचयः1

2 MARK QUESTIONS

1.मौखिकम् उच्चारणं कुरुत

शिक्षक - शिक्षकः

युवक - युवकः

घट - घटः .

दीपक - दीपकः

कुक्कुर - कुक्कुरः

राष्ट्रध्वज - राष्ट्रध्वजः

उत्तरः

विद्यार्थी स्वयं उच्चारण करें।

2. वर्णसंयोजनेन पदं लिखत-

यथा-

1. द् + ऋ + श् + य् + अ + म् = दृश्यम्

2. क् + आ + न् + अ + र् + अः = ...

3. प् + अ + ठ् + अ + न् + त् + इ = ...

4. क् + उ + र् + व् + अ + न् + त् + इ = ...

5. ध् + आ + व् + अ + न् + त् + इ = ...

उत्तरः

2. वानरः

3. पठन्ति

4. कुर्वन्ति

5. धावन्ति

3. मञ्जूषातः पदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-
नृत्यन्ति गर्जतः धावति चलतः फलन्ति खादति

(क) मयूराः .....।

(ख) गजौ .....।

(ग) वृक्षाः .....।

(घ) सिंहौ .....।

(ङ) वानरः .....।

(च) अश्वः .....।

उत्तरः

(क) नृत्यन्ति

(ख) चलतः

(ग) फलन्ति

(घ) गर्जतः

(ङ) खादति

(च) धावति

4. सः, तौ, ते इत्येतेभ्यः उचितं सर्वनामपदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-
यथा-अश्वः धावति। - सः धावति।

(क) गजाः चलन्ति। - चलन्ति।

(ख) छात्रौ लिखतः। - लिखतः।

(ग) वानराः क्रीडन्ति। - क्रीडन्ति।

(घ) गायकः गायति। - गायति।

(ङ) वृक्षौ फलतः। - फलतः।

उत्तरः

(क) ते

(ख) तौ

(ग) ते

(घ) सः

(ङ) तौ

5 MARK QUESTIONS

1. पदानां वर्णविच्छेदं प्रदर्शयत

यथा— नरः	=	नृ + अ न	+	रू + अः रः
करोति	=	.....		
बालकाः	=	.....		
छात्रः	=	.....		
अश्वाः	=	.....		

उत्तरः

करोति = क् + अ + र् + ओ + त् + इ.

बालकाः = ब् + आ + ल् + अ + क् + आः

छात्रः = छ् + आ + त् + र् + अः

अश्वाः = अ + श् + व् + आः

2. उदाहरणं दृष्ट्वा रिक्तस्थानानि पूरयत

यथा-

पिकः - पिको - पिकाः

..... - काको - .....

कच्छपः - ..... - .....

..... - ..... - बिडालाः

..... - मृगौ - .....

घटः - ..... - .....

उत्तरः

काकः - काको - काकाः

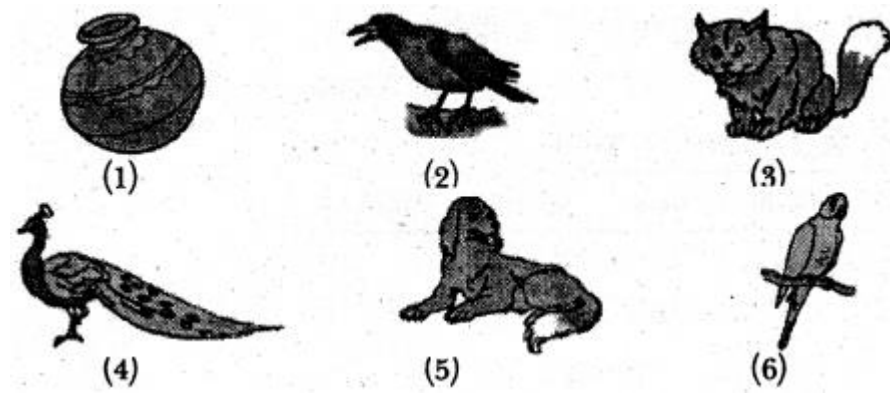
कच्छपः - कच्छपौ - कच्छपाः

बिडालः - बिडालौ - बिडालाः

मृगः - मृगौ - मृगाः

घटः - घटौ - घटाः

3. चित्राणि दृष्ट्वा संस्कृतपदानि लिखत-

उत्तरः

1. घटः
2. काकः
3. बिड़ालः
4. मयूरः

4.चित्रं दृष्ट्वा उत्तरं लिखत

	यथा—	बालकः किं करोति? बालकः पठति।
		अश्वौ किं कुरुतः? ..... 1 .....
		छात्राः किं कुर्वन्ति? ..... 2 .....
		वानराः किं कुर्वन्ति? ..... 3 .....
		मयूरौ किं कुरुतः? ..... 4 .....
		गजः किं करोति? ..... 5 .....

उत्तरः

1. अश्वौ धावतः।
2. छात्राः प्रार्थनाम् कुर्वन्ति।
3. वानराः खादन्ति।
4. मयूरौ नृत्यतः।
5. गजः चलति।

5.पदानि संयोज्य वाक्यानि रचयत-

वृक्षः - गायति

गजाः - गायति

सिंहौ - पठतः

गायकः - नृत्यन्ति

बालको - गर्जतः

भल्लूकाः - फलति

उत्तरः

1. वृक्षः - फलति।

2. गजाः - चलन्ति।

3. सिंहौ - गर्जतः।

4. गायकः - गायति।

5. बालकौ - पठतः।

6. भल्लूकाः - नृत्यन्ति।